

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **V. T. V.**, zast. Mgr. Matúšem Bónou, advokátem, se sídlem Brno, Novobranská 14, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 9. 2005 č. j. 65 Az 166/2005 – 25,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného Ministerstva vnitra ze dne 19. 5. 2005, č. j. OAM-789/VL-07-05-2005 nebyl žalobkyni udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo vysloveno, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění rozhodnutí dospěl správní orgán k závěru, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o udělení azylu žadatelky byly ekonomické problémy ve vlasti, obecná nespokojenost se stavem vietnamské společnosti a snaha o legalizaci pobytu na území ČR. Konstatoval, že uvedené důvody nelze podřadit pod ust. § 12 zákona o azylu, s tím, že nejsou důvodem pro udělení azylu podle cit. ustanovení. Konstatoval dále, že žadatelka nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu a po posouzení její osobní situace a poměrů v zemi její státní příslušnosti neshledal ani podmínky pro udělení azylu podle § 14 téhož zákona. Správní orgán pak dále v napadeném rozhodnutí dospěl k závěru, že po zhodnocení výpovědi žadatelky

a jejího porovnání s informacemi o zemi původu, neshledal v jejím případě existenci překážek vycestování ve smyslu § 91 uvedeného zákona.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu, v níž uvedla, že napadá rozhodnutí žalovaného v celém jeho výroku. Namítala, že správní orgán porušil ust. § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 46 a 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“). Dále se dovolávala toho, že splňuje zákonné důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, minimálně pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Uvedla dále, že z Vietnamu odešla do ČR za prací a vstupem do azylového řízení chce legalizovat v ČR svůj pobyt, protože je to pro ni jediná možnost, jak zůstat v ČR. Do Vietnamu se nechce vrátit proto, že tam nejsou dodržována lidská práva a je to země, kde se necítila být svobodná. Navrhovala, aby krajský soud napadené rozhodnutí správního orgánu zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 30. 9. 2005 č. j. 65 Az 166/2005 – 25 žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel z obsahu správního spisu. V odůvodnění rozsudku uvedl, že nespokojenost se společenskými poměry ve Vietnamu, přání žít v ČR a snaha o legalizaci pobytu v ČR nejsou těmi důvody, které má na mysli ust. § 12 zákona o azylu. Neshledal rovněž, že by správní orgán pochybil, pokud stěžovatelce neudělil azyl podle § 13 a § 14 zákona o azylu. Krajský soud poté konstatoval, že neshledal splnění podmínek ust. § 91 zákona o azylu, tedy dospěl k závěru, že u žalobkyně nejsou splněny zákonné podmínky pro možnost vyslovení existence překážek vycestování ve smyslu ust. § 91 zákona o azylu. Pokud jde o námítky žalobkyně týkající se nedostatků v procesním postupu žalovaného, uvedl soud, že jsou formulovány natolik obecně a nekonkrétně, že se jimi nemohl zabývat. S ohledem na tyto skutečnosti soud žalobu žalobkyně podle ust. § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále též jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost. Namítala, že víceméně stranou pozornosti jak žalovaného, tak krajského soudu, zůstalo vyličení osobní situace podané žalobkyní v průběhu správního řízení. Jde zejména o bezvýchodné existenční poměry v zemi původu, zjevně jak žalobkyní, tak jejím rodinným příslušníkům neumožňující vedení lidsky důstojného života, případně hraničící se základními existenčními předpoklady vůbec. Stěžovatelka dále uvedla, že by bylo jistě možno poukazovat na skutečnost, že s obdobnými potížemi se potýká většina obyvatel země původu žalobkyně a tudíž jde o jev obecný. Nelze ovšem přehlédnout specifickou situaci ve vlasti žalobkyně, kde dominantní roli v oblasti společenského i hospodářského života zastávají a prostředky a zdroje k uspokojování životních potřeb ovládají především složky veřejné moci. Tato veřejná moc přímo i nepřímo řídí distribuci prostředků k uspokojování existenčních potřeb a za současného uspořádání poměrů nezbyvá obyvatelstvu žádný dostatečný prostor pro jiný životní způsob mimo její vliv. Podle názoru stěžovatelky je tudíž nutno její situaci přičíst k odpovědnosti veřejné moci, která je téměř monopolním nositelem prostředků k zajištění základních práv občanů, počínaje právem na život, resp. důstojný život a následně dalších.

Stěžovatelka dále uvedla, že za tohoto stavu věcí by skutečným východiskem v rámci země původu byla snad jen vskutku pouze podstatná změna těchto poměrů, předpokládající angažovanost v odporu proti nynějšímu způsobu výkonu veřejné moci. Je však obecně známo, že taková angažovanost, za využití civilizovanými národy uznávaných šancí a politických práv, je ze strany veřejné moci postihována a na straně stěžovatelky je tak odůvodněná obava

z možných negativních důsledků pro její osobu v případě, kdyby tímto způsobem usilovala o změnu své existenční situace ve vlasti. Stěžovatelka vyslovila přesvědčení, že správní orgán i krajský soud nehodnotily všechny skutečnosti, které jsou obsahem spisového materiálu ve všech jejich souvislostech a napadené rozhodnutí je z tohoto důvodu jednak v rozporu s takovým obsahem spisového materiálu a jednak vychází z nesprávného právního hodnocení věci. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení. Navrhovala současně, aby Nejvyšší správní soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost, neboť se domníval, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. K námitkám stěžovatelky žalovaný uvedl, že v jejím případě nebyl zjištěn žádný z taxativně vymezených důvodů udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Ekonomické potíže v zemi původu nelze bez dalšího považovat za důvod azylově relevantní. Správní orgán se proto ztotožnil s odůvodněním rozsudku soudu. Navrhoval, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl a nepřiznal jí odkladný účinek.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s. k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu podané kasační stížnosti vyplývá, že se stěžovatelka dovolává důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., byť je v kasační stížnosti takto výslovně neoznačuje.

Podle § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené a) nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, b) vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytykanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku Krajského soudu v Ostravě neshledal.

Z obsahu správního spisu bylo zjištěno, že stěžovatelka podala žádost o udělení azylu dne 22. 4. 2005. V ní uvedla, že svou vlast opustila 11. 4. 2005, že je tam všeobecně špatná situace. Uvedla dále, že život ve Vietnamu je těžký, vládne tam komunistický režim, nedodržují se tam lidská práva. Ona sama osobně problémy neměla, ale všeobecná situace je tam špatná. V ČR nemá osobní doklady, proto požádala o azyl. Česká republika je pro ni cílový stát, v němž by chtěla pracovat a žít. Ona sama nebyla nikdy členem žádné politické strany ani jiné organizace. Tyto skutečnosti uvedla i ve vlastnoručně psaném

prohlášení ze dne 22. 4. 2005. V protokolu o pohovoru ze dne 3. 5. 2005 výše uvedené skutečnosti dále rozvedla, znovu konstatovala, že protože nemá potřebné vzdělání, nemohla najít stálé zaměstnání, která hledala v letech 2000 – 2005. Finančně jí pomáhali příbuzní a sourozenci. Ve vlasti zůstaly její tři děti, do ČR je nemohla vzít, protože nemá tolik peněz. Bezprostřední příčinou jejího odchodu z Vietnamu byly ekonomické potíže a to, že neměla žádnou práci. Nikdy neměla ve vlasti problémy se státními orgány, soudy či jinými státními institucemi. Stěžovatelka pak i nadále tvrdila, že ve Vietnamu nejsou dodržována lidská práva, což spatřovala v tom, že člověk nemá práci a nemá příjem a je tam mnoho lidí, kteří po stránce ekonomické žijí v chudobě. O těchto problémech však nikdy nehovořila na veřejnosti, jsou to jenom její vlastní myšlenky. Opakovaně potvrdila, že důvodem její žádosti o azyl byly ekonomické problémy, obecná nespokojenost se stavem vietnamské společnosti, snaha o legalizaci pobytu na území ČR.

V posuzované věci je předně třeba uvést, že jak správní orgán, tak i soud, vycházel z těchto zjištění učiněných v průběhu správního řízení samotnou stěžovatelkou. Jiné skutečnosti ani důvody pro udělení azylu nebyly v průběhu správního řízení ani soudního řízení zjištěny. Nelze tedy souhlasit s názorem stěžovatelky, která tvrdí v kasační stížnosti, že správním orgánem ani soudem nebyly hodnoceny všechny skutečnosti, které jsou obsahem spisového materiálu, ve všech jejich souvislostech a že napadené rozhodnutí je v rozporu s obsahem spisového materiálu. Ostatně ani v žalobě stěžovatelka neuvedla žádné jiné skutečnosti než ty, které již byly známy ze správního řízení a výslovně potvrdila, že vstupem do azylového řízení chce v ČR legalizovat svůj pobyt zde a je to její jediná možnost, jak zde zůstat.

Nejvyšší správní soud za této situace sdílí názor správního orgánu a následně i soudu o tom, že stěžovatelka neuvedla žádnou konkrétní skutečnost, která by nasvědčovala tomu, že jsou zde dány důvody uvedené v § 12 zákona o azylu. Shodně jako správní orgán i krajský soud Nejvyšší správní soud konstatuje, že ekonomické problémy, snaha o legalizaci pobytu v ČR a obecná nespokojenost s poměry ve Vietnamu, nejsou důvody podřaditelné ust. § 12 zákona o azylu. V této souvislosti Nejvyšší správní soud poukazuje na svou dosavadní judikaturu, kdy např. podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2003 č. j. 3 Azs 20/2003 – 43, v žádosti o udělení azylu opakovaně uváděné ekonomické důvody (nedostatek finančních prostředků, nemožnost sehnat práci) a skutečnost, že politický režim v jeho domovském státě neumožnil žadateli jeho politický rozvoj, nezakládají samy o sobě odůvodněný strach z pronásledování pro zastávání určitých politických názorů ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu; tyto důvody nelze kvalifikovat ani jako politické přesvědčení, a to zejména tehdy, jestliže žadatel nebyl nikdy členem politické organizace a ani jinak se politicky neangažoval. Rovněž podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003 č. j. 5 Azs 3/2003 – 54, obtíže žadatele o azyl stran obživy či možnosti seberealizace nelze bez přistoupení dalších okolností hodných zvláštního zřetele vnímat jinak, nežli jako důvody ekonomické, nepostačující k udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Ze stěžovatelkou uváděných důvodů nelze dovodit, že by byla pronásledována za uplatňování politických práv a svobod nebo že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště (§ 12 zákona o azylu). V tomto směru poukazuje Nejvyšší správní soud i na judikaturu dřívější, tj. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 8. 1993, č. j. 6 A 510/93 – 30, podle něhož subjektivní pocit nespokojenosti žadatele o status uprchlíka se státním režimem, byť reálně podložený hospodářskou nebo politickou situací, sociálními dopady na některé skupiny obyvatel,

celkový pocit sociální nejistoty, ani obavy ze sociální dezintegrace společnosti nebo rodiny zpravidla nelze ztotožnit s odůvodněným strachem z pronásledování z některého z důvodů uvedeného v ust. § 2 odst. 1 zákona č. 498/1990 Sb. o uprchlících. Tvrdí-li žadatel, že emigroval pro odůvodněný strach z pronásledování pro své politické přesvědčení (§ 2 odst. 1 zákona č. 498/1990 Sb. o uprchlících), je přinejmenším zapotřebí, aby byl schopen doložit, zda vůbec nějaké politické přesvědčení má, že je schopen je formulovat, prezentovat a stává se proto ve své domovské zemi vládním úřadům nebo jiným vlivným místům nepohodlným, je proto pronásledován nebo lze takové pronásledování důvodně očekávat a to – byť spíše výjimečně – i v případě, že dosud své politické přesvědčení v domovské zemi neprojevil. Taková tvrzení by měl dokládat skutečnostmi co možná ověřitelnými. Nejvyšší správní soud dále poukazuje na rozsudek tohoto soudu ze dne 6. 11. 2003, č. j. 6 Azs 12/2003 – 49, podle něhož smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu. Nejde však o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu; nárok na udělení azylu vzniká jen z důvodů vypočtených v § 12 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud tedy se zřetelem k výše uvedenému dospěl k závěru, že důvody uplatňované stěžovatelkou v kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) a b) nebyly dány, kasační stížnost tedy nepovažoval za důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že žalovaný žádné náklady řízení neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatelka se svou kasační stížností úspěšná nebyla.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. července 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu